

Aangepast voer vermindert pikkerijschade

Gemiddeld ligt de uitval door pikkerij in alternatieve systemen rond de 10 procent. Soms loopt die uitval op tot wel 20 of 30 procent. Door het voer te verdunnen met vezels of andere grondstoffen, wordt verenpikkerij verminderd. Marinus van Krimpen van de Animal Sciences Group van Wageningen UR onderzocht welke voeraanpassingen het meeste perspectief bieden. In september promoveerde hij op dit onderzoek.

ing. Geesje Rotgers

In 40 tot 80 procent van de koppels alternatief gehuisveste leghennen komt verenpikkerij voor. En in 20 tot 40 procent van de koppels is er daarbij sprake van kannibalisme met sterfte als gevolg. In figuur 1 staan de gemiddelde uitvalspercentages in

alternatieve huisvestingssystemen. Het streepje op de balken geeft de spreiding ten opzichte van het gemiddelde weer. De uitval treedt met name op na 40 weken leeftijd. Waarom dan pas, is nog niet duidelijk. Van Krimpen zocht in het voer naar oplossingen voor het verenpikgedrag. “De kip moet meer met het voer bezig zijn dan met de buurvrouw.” Wilde kippen pikken niet op elkaars veren – zij zijn dan ook 60 procent van de dag zoet met het voer, onze bedrijfskip slechts 30 procent. Van Krimpen is ervan overtuigd dat kippen behoefte hebben aan structuur in het voer. En dat bevatten de commerciële voeders te weinig, vindt hij. Via de standaardvoeders eten ze nu zo’n 8 gram vezels per dag, dat zou 16 tot 18 gram mogen zijn en dan bij voorkeur grofgemalen. Het is wel belangrijk wat voor soort vezels het zijn (figuur 2). “Wij zien de gunstigste effecten als kippen niet-wateroplosbare vezels, zoals haverdoppen, krijgen verstrekt. De vreettijd neemt bij deze vezelsoort het meeste toe. Vezels hebben een stimulerend effect op de verteerbaarheid. Grove vezels zijn essentieel voor leghennen: de spiermaag blijkt zich beter te ontwikkelen en wordt wel 50 procent zwaarder, en door de langzamere passage van het voer door het maagdarmlkanaal krijgen enzymen en zuren meer tijd om de voerbesteddelen te verteren. “Met deze wetenschap moet je constateren dat het maagdarmsstelsel van de kip in de praktijk van nu, te weinig wordt geactiveerd”, aldus Van Krimpen. Het verdunnen van het voer met vezels betekent wel dat de kippen wat extra voer zullen moeten opnemen om voldoende voedingsstoffen binnen te krijgen. Dit gebeurde ook, zo bleek in het onderzoek.

Tabel 1

De effecten van verschillende voerverdunningen op het saldo, in relatie tot koppels zonder en met pikkerij.

Scenario	1 Geen veren-pikken	2 Wel veren-pikken	3 10% verdund legvoer	4 15% verdund opfokvoer	5 Verdund opfok- en legvoer
Technische en economische kengetallen					
Voeropname (g/hen/dag)	121	133	133	121	133
Eiproductie per opgehokte hen	318	302	318	318	318
Voerprijs (€/100 kg)	19,30	19,30	18,34	19,30	18,34
Ei-prijs (€/100 eieren)	5,40	5,40	5,40	5,40	5,40
Uitval (%)	9	14	9	9	9
Mestproductie (kg/hen/jaar)	18,0	19,8	19,8	18,0	19,8
Opbrengst (€/100 opgehokte hennen)					
Eieren	1711	1625	1711	1711	1711
Verkoop hennen	20	19	20	20	20
Kosten (€/100 opgehokte hennen)					
17-wk leg (€)	350	350	350	372	372
Voerkosten	940	1029	975	940	975
Mestafzetkosten	32	36	36	32	36
Saldo (Opbrengst – Kosten) (€)	410	229	370	387	348

SCHADE

Door pikkerij is deze hen veel veren kwijtgeraakt.

Foto: ASG

GEWICHT

Het effect van de voeders op de voeropname werd bepaald door weging van de hennen.

Foto: ASG

JONG GELEERD

Kippen moeten vanaf het begin leren naar de juiste dingen te pikken.

Foto: ASG

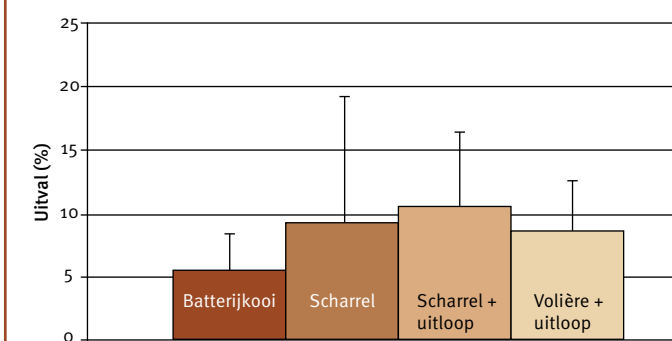
Voer verdunnen

Van Krimpen berekende de effecten van verschillende voerverdunningen op het saldo (tabel 1). Het saldo van een koppel met flink wat pikkerij ligt al gauw tientallen procenten lager ligt dan dat van een gezond koppel. Verder blijkt dat optie 4, verdund voer in de opfokperiode, de beste resultaten geeft. Van Krimpen: “Als de kip het al in zich heeft om te pikken, dan ben je in de legperiode te laat met voermaatregelen.” De basis voor het verenpikken wordt gelegd in de eerste 4 tot 6 levensweken. De kip leert dan om naar de juiste dingen te pikken. In de praktijk wordt daar niet voldoende rekening mee gehouden: de jonge kuikens hebben geen strooisel om naar te pikken. “Geef de dieren in dat geval verdund voer, dan zijn zij daarop gericht in plaats van op hun buurvrouw.” Het verstrekken van verdund voer aan leghennen die het verenpikgedrag al in de opfok

hebben aangeleerd, betekent echter geen ‘afstel’ van de pikkerij. Het ontstaan van pikkerijschade begint gemiddeld wel zo’n tien weken later. Van Krimpen geeft aan dat de jonge opfokhennen moeite hadden met de opname van het aangepaste voer. De geringe groeiachterstand werd later weer ingelopen en het effect op de eiproductie was nihil. Met zand als verdunningmateriaal was de dip in de voeropname er niet. In vervolgonderzoek wil Van Krimpen kijken naar geschikte ‘voerverdunners’ voor praktijkomstandigheden. “De haverdoppen die wij in ons onderzoek gebruiken, zijn lastig te vinden. Wij zullen op zoek moeten naar goed verkrijgbare alternatieven.” Kan het ‘nieuwe voer’ pikkerij volledig voorkomen? Nee, denkt Van Krimpen. “Maar de schade die ontstaat, zal naar verwachting halveren als de hennen meer met het voer bezig zijn.”

Figuur 1

Gemiddelde uitval en spreiding in uitval in verschillende vormen van alternatieve huisvesting. Als gevolg van uitbraken van verenpikken varieert de uitval in scharrelstallen veel meer dan in batterijkooien.

Figuur 2

Het effect van verschillende niet-oplosbare vezels op de eettijd.

